

Mati je odložila culo na tla in je rekla:

»Nočem je s sabo. Nikdar več ne bom jedla.«

In oče je prislonil palico h grmu:

»Ne rabim je odslej. Nikdar več ne bom potoval po svetu.«

Brez upa, z bridkostjo v srcu sta se vračala domov. A ko sta prišla v bližino doma, glej, je pokukalo dete izza drevesa kraj hiše.

Pokukalo je, se zasmejala ter steklo očetu in materi v objem.

Dete se je bilo namreč skrilo za drevo. Dete se je hotelo le igrati.

Oče in mati sta privila dete k sebi in njune solze so kapale v njegov smeh.

Šele dolgo nato sta oče in mati prav potihoma dahnila:

»Zakaj si to storilo, dete?«

J. Langerholc

Tako govori le mati

Nekaj je precej močno potrkalo na vrata. Domačin ne bo, tako potrka le beraška roka. Odprli smo mu in pred menoj je stal postaren in precej poraščen možakar z divje razmršeno brado.

Prejel je svoj dar, kakor ga prejme sto in sto drugih. Tako nekam od strani ga je ogledoval. Videlo se je, da mu ni všeč. Premalo se mu je zdelo.

»Gospod, še malo dodajte,« je pričel.

»Še malo? Ne morem. Preveč vas je te vrste cestarjev, preveč.«

»Saj vam ni treba vsakemu dodajati. Samo meni dodajte.«

»Pa zakaj?«

»Ali me ne poznate?« me je po strani pogledal, »saj vendar veste, da

sva bila oba pri istem kamnu krščena. Rojaka sva. Nisem vam še delal nadlege in je tudi ne bom — veste, kmalu se bom preselil tja k Sv. Juriju, če bo Bog hotel tako. Khm, khm,« ga je začel naganjati kašelj.

Nisem ga spoznal. Samo poštena in nepokvarjena loška govorica mi je razodevala, da govori mož čisto resnico.

»Pa vas res ne morem poznati.«

»Zakaj me pa vikate? Za nas cestarje je že kar „ti“ zadosti dober. Veste, Vrbanov France sem!«

Vrbanov France! Pred menoj je začela vstajati zgodba njegovega življenja. Vrbanov France! Kakšen delavec je bil ta človek svoje dni! Vse ga je cenilo. Pa se je morebiti ravno radi tega prevzel in je začel svoje rokodelstvo popuščati in zanemarjati. In pa materin ljubljencek je bil. Ne ravno edini sinček, pač pa tako rekoč »edini«. Brata je imel, a brat je bival tam daleč v tujini. Zato se je materina ljubezen Franceta še bolj oklepala . . .

France pa je materino ljubezen znal kar na debelo izkoriščati.

Pil bi bil rad, žeja se ga je prijemala. Pa ne vodo, ampak to bi bil najraje pil, kar se tam dobi, kjer »Bog roko ven moli«. Pil bi bil rad, pa mu je v žepu že precej časa kraljevala suša.

France pa je šel in je materi iznosil dobra dva mernika krompirja tja v sosedovo jamo. Potem pa je stopil do matere in ji začel pripovedovati, da ima Matizljevka, vsem poznana vaška beračica, v sesedovi jami dva mernika krompirja, ki ga je nabrala po njivah in bi ga rada prodala in prav po ceni bi ga dala . . .

»France! Kar prenosi ga k nam, ga bom že plačala. Po zimi nam bo kar prav prišel.«

Dobra mati je sedla na Francetove limanice. France je prenosil krompir spet v domačo klet in pregovoril mater, da mu je izročila denar, ki ga bo nesel še na večer Matizljevki.

In ga je res nesel. Samo ne k Matizljevki . . .

Žegnanjska nedelja se je bližala. Mati je pripravila mernik pšenice, da bi imela družina takrat malo boljši kruh. France je zavohal pšenico in jo skrivaj odnesel »krivemu Petru«, ki je bil vedno pripravljen kupovati krivično ali pravično pridobljeno blago.

»Danes pa moram poslati v malin,« je rekla mati tistega dne, »France, pomagaj mi no zadeti tisti mernik pšenice. Saj veš, da ga sama ne bom zmogla.«

»O, saj ste še močni, mati,« se je opravičeval France, »to boste še kar sami zadeli.«

Malo z nejevoljo se je odpravila mati pod streho, France jo je pa popihal tisti čas iz hiše . . .

»France! Kje pa si, France!« je klicala mati, France pa je ni več slišal. Zaneslo ga je v gostilno. Ali zato, ker je imel denar, ali zato, da bi malo pomiril svojo vest, ali tudi samo zato, da se je izognil trenutne nevihte v domači hiši?

»Ali si ga kaj videla, kam je šel?« je Vrbanka vpraševala sosedo.

»Kdo pa, mati?«

»I, kdo! Naš France! Pomisli, kaj mi je naredil! Cel mernik pšenice mi je procal! In zadnjič me je za krompir napeharil, da sem domač krompir od njeja kupila! Ti grdoba grda ti!«

»Pa vam res nagaja ta vaš France! Od sile je navihan.«

»Ja, kaj pa je tebi hudega naredil?«

Kdo je tako vprašal? Kdo je edini mogel tako vprašati? Tako more govoriti le vedno odpuščajoča, vedno vsako krivico sproti pozabljajoča materina ljubezen . . . Iz vsakih drugih ust bi bila taka beseda nerazumljiva.

Kako rad bi bil začel Francetu brati levite in mu malo izprati njegovo vest. Morebiti še bolj kosmato kakor je bil on sam. Pa ga že ni bilo več. S ceste se je še enkrat ozrl proti meni, kakor bi mi bil hotel reči: »Pusti me v miru!«

Kako pa se je France tolažil s svojo vestjo . . . Morebiti ga je ravno to tako hitro odneslo . . .